

Broj: 01-951/21
Podgorica, 01.11.2022.godine
JJ/JJ

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14) postupajući po pritužbi X X iz Herceg Novog, dao je sledeće

MIŠLJENJE

I UVOD

1. U pritužbi koja nam je dostavljena se između ostalog navodi: da se prijavila na konkurs za dodjelu stipendija koji je raspisala Opština Herceg Novi i da budući da studira u Republici Hrvatskoj, njen prosjek ocjena nije iste skale vrednovanja kao prosjek ocjena u Crnoj Gori; da je njen prosjek u Republici Hrvatskoj na kraju prve godine iznosio 4.143; da je primila poruku od Sekretarijata Opštine Herceg Novi, da se lično obrati licu za visoko obrazovanje i na lični zahtjev zatraži ekvivalent ocjena, u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta jer je pomenuti Sekretarijat dobio ekvivalent ocjena 8.86 što bitno smanjuje njen ostvareni prosjek; da se obraćala svima mejlovima ali da nije mogla dobiti odgovor; da je u međuvremenu stupila u kontakt sa osobom iz Ministarstva koja joj je objasnila da se ekvivalent ocjena radi na osnovu fakulteta - uspoređivanjem, te su je takođe upitali koji fakultet studira; da je fakultet koji studira novi fakultet, hibridnog oblika a tačan naziv mu je „Integrirani prediplomski i diplomski sveučilišni studij” - studijski program Vojno pomorstvo; da budući da taj fakultet ne postoji u Crnoj Gori zanima je sa kojim fakultetom je upoređivanje i koji je razlog zbog čega ne može dobiti ekvivalent svojih ocjena na lični zahtjev; da je zabrinuta zbog ovakve situacije i činjenicom da nije mogla da stupi u kontakt sa licem za visoko obrazovanje, koje bi joj pomoglo u rješavanju problema koji je bio vremenski ograničen; da se pita kako će sada biti vrednovana njena diploma na kraju fakulteta, i da li će njen ostvareni prosjek biti umanjen jer studira u drugoj zemlji, koja nema isti način vrednovanja kao zemlja u kojoj studira; da joj je ekvivalencija ocjena potrebna kako bi mogla da ostvari pravo na stipendiju.

II POSTUPANJE ZAŠTITNIKA

2. Povodom iznijetih navoda, Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i zatražio izjašnjenja od Ministarstva prosvjete Crne Gore, o radnjama i mjerama koje su preduzimali.
3. Zaštitniku Ministarstvo prosvjete Crne Gore ni nakon pet urgencija i zahtjeva za izjašnjenje nije dostavilo odgovor.

U usmenom razgovoru sa strankom obaviješteni smo da su obavili usmeni razgovor sa predstavnicima ministarstva ali da pisani odgovor nijesu dobijali.

III UTVRĐENE ČINJENICE

6. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja i dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da X X iz Herceg Novog studira u Republici Hrvatskoj „Integrirani prediplomski i diplomski sveučilišni studij“ - studijski program Vojno pomorstvo;
- da se prijavila na konkurs za dodjelu stipendija koji je raspisala Opština Herceg Novi;
- da je njen prosjek u Republici Hrvatskoj na kraju prve godine iznosio 4.143;
- da njen prosjek ocjena nije iste skale vrednovanja kao prosjek ocjena u Crnoj Gori;
- da je od Sekretarijata Opštine Herceg Novi, primila poruku da se lično obrati licu za visoko obrazovanje i na lični zahtjev zatraži ekvivalent ocjena u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta jer je pomenuti Sekretarijat dobio ekvivalent ocjena 8.86 što bitno smanjuje njen ostvareni prosjek;
- da se imenovana obraćala Ministarstvu prosvjete mejlovima ali da nije dobijala odgovor;
- da je konstatovano da je obavljen usmeni razgovor sa predstavnicima iz Ministarstva prosvjete ali da pismeni odgovor X X nije dobijala;
- da joj je tada saopšteno da se ekvivalent ocjena radi na osnovu fakulteta - uspoređivanjem, i da njen fakultet ne postoji u Crnoj Gori gdje se ne može izvršiti uspoređivanje;
- da na lični zahtjev nije dobila ekvivalent svojih ocjena;
- da Institucija Zaštitnika nije dobila odgovore na zahtjeve za izjašnjenje i pet urgencija od strane Ministarstva prosvjete Crne Gore.

IV RELEVANTNI PROPISI

6. Ustav Crne Gore („Sl. list CG“ br.1/2007 i 38/2013) propisuje da:

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih. (Član 6)

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. (Član 8)

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda. (Član 19)

7. Konvencijom o pravima djeteta UN-a propisano je:

U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja.

Države-potpisnice uzimaju na sebe da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere. (Član 3. stav 1 i 2)

Države-potpisnice će osigurati da se institucije, službe i ustanove odgovorne za brigu o djeci i njihovu zaštitu pridržavaju standarda uspostavljenih od odgovarajućih vlasti, naročito u pogledu sigurnosti, zdravlja, u broju i prikladnosti njihovog osoblja kao i odgovarajućeg nadzora nad njima. (čl. 3)

Države-potpisnice se slažu da se obrazovanje djeteta usmjeri ka:

(a) Razvoju dječije ličnosti, talenta i mentalnih i fizičkih sposobnosti do njihovih punih mogućnosti;

(d) Pripremi djeteta za odgovoran život u slobodnom društvu, u duhu razumijevanja, mira, tolerancije, jednakosti ..(čl. 29 stav 1 tačka 1 i 4)

8. Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda utvrđeno je:

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj odgovornosti protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim organom obrazovanim na osnovu zakona. (Čl. 6 stav 1)

9. Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG” br. 42/11 i 32/14) propisano je:

Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja (u daljem tekstu: organi), kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije. (Član 2)

Zaštitnik/ca nije ovlašten/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa.

Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučaju iz člana 27 stav 2 ovog zakona. (Član 22)

O podnijetoj pritužbi i njenoj sadržini Zaštitnik/ca obavještava starješinu/ku, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji se akt, radnju ili nepostupanje pritužba odnosi, radi izjašnjenja i određuje mu rok za dostavljanje izjašnjenja i potrebne dokumentacije, koji ne može biti kraći od osam dana.

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom dužan/na je da dostavi izjašnjenje i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, u roku koji mu Zaštitnik/ca odredi. (Član 35)

Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po zahtjevu u određenom roku, dužan/a je da, bez odlaganja, o razlozima obavijesti Zaštitnika/cu.

Nepostupanje po zahtjevu smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce, koji o tome može upoznati neposredno viši organ ili Skupštinu ili obavijestiti javnost. (Član 37)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje. (Član 41)

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po preporuci u određenom roku, Zaštitnik/ca može upoznati neposredno viši organ, podnijeti poseban izvještaj ili obavijestiti javnost. (Član 42)

O rezultatima ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca obavještava podnosioca/teljku pritužbe dostavljanjem mišljenja. (Član 43)

Novčanom kaznom od 500 eura do 2000 eura kazniće se za prekršaj:

- 1) odgovorno lice u organu koje ne postupi po zahtjevu Zaštitnika/ce u određenom roku (član 35 stav 2);
- 2) lice koje se ne odazove pozivu Zaštitnika/ce (član 40 stav 2). (Član 54)

V ZAKLJUČNA OCJENA

10. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nakon sprovedenog ispitnog postupka i dobijene dokumentacije zapaža da Ministarstvo prosvjete Crne Gore povrijedilo pravo X X na odgovor. Naime neodgovarajući u dužem vremenskom periodu stranci na zahtjev za utvrđivanje ekvivalencije ocjena dobijenih u Republici Hrvatskoj u odnosu na ocjene u Crnoj Gori a u cilju ostvarivanja prava na stipendiju.

Zaštitnik podsjeća da su svi organi koji postupaju dužni da rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, te da su pri vođenju postupka dužni da budu efikasni i da strankama omoguće da što lakše zaštite i ostvare svoja prava i pravne interese. Ministarstvo prosvjete bilo je dužno da blagovremeno postupi po obraćanju X X iz Herceg Novog.

Odsustvo postupanja - nečinjenje nadležnog organa u situaciji kada je to postupanje propisano i potrebno predstavlja primjer loše uprave, što je nepravilno i nedozvoljeno. Zaštitnik podsjeća da pozitivni propisi i načela dobre uprave zahtijevaju od organa uprave da postupaju i preduzimaju mjere u okviru svoje nadležnosti u zakonom propisanom roku. Standard dobre uprave ne dozvoljava nečinjenje i pasivnost, već traži aktivan, angažovan stav organa uprave prema obavljanju poslova iz svog djelokruga i zakonito vršenje tih poslova. Nevršenje poslova i radnji iz djelokruga svoje nadležnosti ima za posljedicu stvaranje pravne

nesigurnosti, otežavanje pravnog položaja građana i kršenje njihovih prava. Evropski kodeks dobrog administrativnog ponašanja (član18) utvrđuje obavezu da svaka odluka Institucije koja može negativno uticati na prava ili interese privatnog lica mora sadržati obrazloženje na kojem se zasniva i u njemu moraju biti jasno navedene relevantne činjenice i zakonska osnova.

Činjenica da Ministarstvo prosvjete nije dostavilo izjašnjenje Zaštitniku po predmetnoj pritužbi ni nakon urgencija, predstavlja primjer nesaradnje sa Zaštitnikom koji je institucionalni mehanizam za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda građana. Shodno odredbama članova 35 i 37 Zakona o Zaštitniku/ci ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14) propisano je da je starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom dužan/na da dostavi izjašnjenje i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, u roku koji mu Zaštitnik/ca odredi. Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po zahtjevu u određenom roku, dužan/a je da, bez odlaganja, o razlozima obavijesti Zaštitnika/cu. Nepostupanje po zahtjevu smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce, koji o tome može upoznati neposredno viši organ ili Skupštinu ili obavijestiti javnost.

Nalazeći da je pritužba osnovana, u cilju unaprjeđenja prava građana i zaštite prava i na pravu zasnovanog interesa građana, te ostvarivanja načela dobre uprave, a polazeći od načela pravde i pravičnosti, kao i najboljeg interesa djeteta Zaštitnik daje

PREPORUKU

Ministarstvu prosvjete Crne Gore

- da u skladu sa svojim ovlašćenjima, saglasno zakonu, u budućim postupanjima u ovakvim i sličnim slučajevima postupa u skladu načelima dobre uprave;
- da ubuduće postupi shodno odredbi člana 35 Zakonu o Zaštitniku/ci i dostavi traženo izjašnjenje, kako Zaštitnik ne bi bio prinuđen da pokrene prekršajni postupak protiv odgovornog lica, shodno članu 54 tačka 1.

Ministarstvo prosvjete Crne Gore je dužno da dostavi izvještaj po preporuci u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- podnositeljki pritužbe X X, adresa: X

- Ministarstvo prosvjete Crne Gore; adresa: Ul. Vaka Đurovića bb

-a/a

